

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Хмельницький національний університет

НАУКОВА РОБОТА НА ДРУГИЙ ТУР ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ

СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

«АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО;

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО»

РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО- ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Виконав: студент групи ПРАВО-17-1

Міхалець Андрій

Науковий керівник: к.ю.н, доцент **Когут О.В.**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО - ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ.....	5
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО- ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ.....	11
РОЗДІЛ 3. ОКРЕМІ КОЛІЗІЙНІ ПИТАННЯ ЧИННОГО АДМІНІСТРАТИВНО- ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В ПРОЦЕСІ РЕФОРМУВАННЯ.....	16
ВИСНОВКИ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	29

ВСТУП

Актуальність теми. Зміни, що відбуваються в Україні протягом останніх років, суттєво вплинули на розвиток права і викликали необхідність оновлення та реформування фундаментальних правових інститутів.

На фоні реформаційних перетворень багатогранної системи українського законодавства досить актуальним є кардинальне оновлення та реформування вітчизняного адміністративно-деліктного законодавства, зумовлене готовністю нашої країни, стати повноправним членом європейської спільноти.

Висока соціальна значущість адміністративно-деліктних питань у сфері забезпечення нормальної життєдіяльності суспільства зумовлює необхідність проведення досліджень щодо їх подальшого вдосконалення.

Тим більше, що нормативно-правове регулювання адміністративно-деліктної сфери характеризується збереженням тенденції множинності нормативно-правових актів про адміністративну відповідальність; наявністю актів, які охоплюють предмет регулювання Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) і, фактично, знецінюють його статус як єдиного кодифікованого нормативно-правового акта; існуванням окремих підзаконних нормативно-правових актів про адміністративну відповідальність, що суперечить Конституції України; потребою приведення законодавства до стандартів правових актів ЄС.

Питанням сутності і практики застосування законодавства про адміністративну відповідальність присвячено дослідження таких українських вчених-адміністративістів, як В.Авер'янов, О. Банчук, І.Голосніченко, Т.Гуржій, Є.Додін, В.Колпаков, І.Куян, Т.Коломоєць, А.Комзюк, О. Кузьменко, Д.Лук'янець, С.Петков та ін. Всі науковці одностайні у висновку про те, що нормативний масив, який регулює відносини адміністративної

відповідальності, на сьогоднішній день не відповідає вимогам демократичної, соціальної, правової держави. Аналіз характеру змін, яких зазнав КУпАП за часів незалежності України свідчить про те, що ці зміни здійснювались, як правило, шляхом встановлення нових заборон та збільшення кількості органів адміністративної юрисдикції. Так, якщо Особлива частина КУпАП містила спочатку 172 статті і виділяла 29 органів, то сьогодні цих статей більше трьохсот, а органів 50 [15]. Завдяки частим змінам, КУпАП містить навіть статті з «подвійним ступенем» (чого немає у жодному з вітчизняних кодексів) – це стаття 172-9-1 та стаття 172-9-2.

Враховуючи вищенаведене, *метою* даного дослідження є висвітлення та обґрунтування необхідності реформування адміністративно-деліктного законодавства що обумовлюється призначенням, а також об'єктивними потребами адаптації цього законодавства до сучасних соціально- економічних та суспільно-політичних умов, а також визначення певних аспектів, на основі яких має будуватись нормативна модель адміністративно - деліктного законодавства та шляхи його правореалізації.

Для досягнення поставленої мети в процесі наукового дослідження вирішити такі *завдання*:

- простежити історичний зв'язок кодифікації адміністративно-деліктного законодавства;
- проаналізувати сучасний етап кодифікації деліктного законодавства;
- розкрити актуальність і своєчасність реформування адміністративно-деліктного законодавства;
- дослідити основні колізійні питання чинного адміністративно-деліктного законодавства.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були оприлюднені на Всеукраїнській науково-практичній конференції: «Актуальні питання державотворення і захисту прав людини в Україні» (м. Хмельницький, 2019 р.) та обговорювались під час проведення круглих столів та семінарів на базі університету.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ КОДИФІКАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО АДМІНІСТРАТИВНО - ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Як відомо, адміністративне законодавство відіграє важливу роль в забезпеченні реалізації наміченої політики економічних, соціальних, правових та інших перетворень у суспільстві. А адміністративно-деліктне законодавство підтримує порядок та безпеку суспільного порядку в країні.

Історично склалось так, що дискусія з питання кодифікації виникла ще у радянські часи. Кодифікація розглядалася як форма правотворчості і як форма систематизації законодавства. А. В. Міцкевич, писав, що кодифікація – це діяльність компетентних державних органів по переробці діючого законодавства, усунування в ньому протиріч, внесення в нього змін, викликаних потребами суспільного розвитку [23, с. 7].

Поняття «кодифікація» походить від лат. «codificatio» (утворилося в результаті злиття слів «codex» і «facere») і його трактування подають, як систематизацію законів держави по окремих галузях права, як правило, з переглядом і скасуванням застарілого законодавства [40, с. 239].

В юридичній літературі існували різні погляди на кодифікацію адміністративного законодавства. В основному пропонувалося приступити до загальної кодифікації або кодифікувати за окремими правовими галузями, за галузями та інститутами адміністративного права. Протягом довгого часу кодифікації підлягали лише адміністративно-деліктні норми [25, с. 344]. А так як предметом нашого дослідження є адміністративно-деліктне законодавство, доцільно навести думку І. О. Федорова, який вважає, що *кодифікація адміністративно-деліктного законодавства* – це вид державної законотворчої та законодавчосистематизуючої діяльності, спрямованої на приведення форми і змісту законодавства про адміністративну відповідальність у відповідність до назрілих інтересів та потреб суспільства, що здійснюється за допомогою специфічного організаційно-правового механізму, шляхом створення та

видання логічно і юридично цілісного, єдиного зведеного, внутрішньо узгодженого нормативного акту – Кодексу, що відображає внутрішньогалузеву специфіку адміністративно-деліктних відносин [44, с. 22].

Досліджуючи історію кодифікації адміністративно-деліктного законодавства І. О. Федоров умовно виділив *чотири етапи проведення кодифікації*. Перший етап тривав з 1924 по 1945 рр., другий етап з 1946 по 1980 рр., третій етап: з 1980 по 1990 рр. і четвертий етап: з початку 1991 р. до сьогодні.

Початок *першого етапу* кодифікації адміністративного законодавства розпочався з прийняття першого Адміністративного кодексу УРСР 12 жовтня 1927 року. Але необхідно зазначити що перед його прийняттям існувало дві точки зору щодо обсягу і змісту цього кодексу:

а) система Кодексу повинна відповідати системі чинного адміністративного права (пропонувалося назвати його Кодексом радянського управління);

б) Кодекс покликаний регулювати у процесі управління відносини між органами держави і громадянами, включати норми, що встановлюють загальні принципи радянського державного управління, а також норми, які регулюють порядок застосування адміністративних стягнень [22, с. 14].

Було обрано другий варіант. Кодекс складався з 15 розділів, які вміщували 528 статей, що поєднували норми про права й обов'язки органів державного управління як у взаєминах між собою, так і у відносинах з окремими громадянами. Зазначимо, що це була *перша спроба кодифікації норм адміністративного права* і фактично перший документ, який на законодавчому рівні визнав адміністративними порушення обов'язкових постанов місцевих органів адміністративної влади та відмежував їх від кримінальних злочинів і дисциплінарних правопорушень. Так, у ст.28. зазначено: «Округовим і районним виконавчим комітетам, їх президіям і міським та селищним радам надається право, в обсягу їх компетенції (арт. 49) і в межах їх території, на розвиток і на виконання чинного законодавства, видавати обов'язкові

постанови, тобто постанови, що їх оголошується до загального відому й які встановлюють: а) будь-які обов'язки для всієї людности даної території або для окремих груп людности, б) відповідальність за зламання або невиконання цих обов'язків адміністративним порядком, а за випадків, окремо встановлених у законі, - судовим або дисциплінарним порядком» [5].

Адміністративний кодекс УРСР відобразив рівень розвитку тогочасної адміністративно-правової думки, але не охоплював усього об'ємного кола суспільних відносин, що регулюються адміністративним правом та попри свою назву не став повноцінним кодифікаційним актом адміністративного законодавства [7, с. 121].

Другий етап характеризується різноманітністю адміністративного законодавства і в юридичній літературі відомий як хаотичний. У 1948 році за дорученням уряду УРСР, Міністерством юстиції та Міністерством внутрішніх справ був підготовлений проект нового Адміністративного кодексу, який зберігав систему Кодексу 1927 року з доповненням розділами, що регулювали діяльність міліції щодо здійснення паспортного режиму, правил дозвільної системи, порядку обліку транспортних засобів [9, с.45]. Але цей проект не був прийнятий.

З середини 1960-х до середини 1980-х рр. адміністративне законодавство регулювало суспільні відносини в галузі державного управління, здійснювалось видання законів та інших нормативних актів з окремих галузей і сфер управлінських відносин, а також актів, які визначали структуру і управлінську діяльність окремих категорій органів державного управління. Багато норм адміністративного права містили законодавчі акти УРСР. Наприклад, Указ Президії Верховної Ради УРСР «Про подальше обмеження застосування штрафів, що накладаються в адміністративному порядку» від 15 грудня 1961 року. Після його видання окремі положення Адміністративного кодексу 1927 року втратили силу [1 с,163]. 2 жовтня 1968 року Президія Верховної Ради УРСР своїм Указом «Про посилення адміністративної відповідальності за порушення правил руху по вулицях міст, населених пунктів і дорогам і правил

користування транспортними засобами» надає міліції право застосувати позбавлення прав на керування транспортними засобами [19, с.304].

Третій етап. З метою упорядкування законодавства про адміністративну відповідальність 13 жовтня 1980 р. вперше в історії радянського права були прийняті Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про адміністративні правопорушення, які стали базою для кодифікації всього законодавства про адміністративну відповідальність. Структурно Основи склалися з чотирьох розділів, які містили 42 статті [33, с. 23]. В них були сформульовані положення про адміністративну відповідальність, визначено коло органів і осіб, уповноважених накладати адміністративні стягнення, порядок розгляду і вирішення адміністративних справ. Основи закріплювали і уточнювали систему адміністративних стягнень (попередження, штраф) тощо. А вже 7 грудня 1984 року було прийнято Кодекс УРСР про адміністративні правопорушення, який діє і до теперішнього часу [15]. Саме кодифікований акт 1984 року став основним джерелом адміністративно – деліктного права, для якого характерним є підгалузевий характер, а також поєднання матеріальних і процесуальних (процедурних) адміністративно – правових норм.

При цьому має місце «відсутність чіткого поділу КУпАП на матеріальні і процедурні розділи, що й зумовило потребу у внесенні змін та доповнень до нього з урахуванням докорісних змін що відбулися в соціально-економічному та політичному житті нашої держави» [44, с. 30].

Четвертий етап кодифікації розпочався з 1991 року і продовжує тривати у наш час. Так, у 1991 році була створена робоча група Кабінету Міністрів, на яку було покладено обов'язок підготувати проект нового кодексу. У 1993 році такий проект було сформовано, але для широкого ознайомлення та обговорення проект Кодексу України про адміністративні проступки було винесено лише в 2003 році [4]. Авторами цього проекту були В.Стефанюк, І. Голосніченко, В.Авер'янов, Ю.Битяк, Є.Додін, М.Краснова, О.Крупчан, Г.Ткач та інші.

Зазначимо, що проект є вагомою законопроектною працею і містить цілий ряд нововведень, більшість з яких заслуговує на схвалення і підтримку.

Насамперед слід відмітити зміну самої структури кодексу (виділення трьох частин: загальної, особливої і процесуальної); закріплення адміністративної відповідальності юридичних осіб; перегляд (у сторону розширення) системи адміністративних стягнень; введення можливості призначення більш м'якого адміністративного стягнення, ніж передбачено законом і деякі інші позитивні моменти. Разом з тим, є багато проблем, які, на нашу думку, вирішити належним чином не вдалося. Підтвердженням такого висновку слугує і поява критичних статей, причому авторами яких часто є самі розробники проекту [2 с. 13, 8 с. 22, 18 с.87].

Що ж стосується найбільш істотних змін, які було внесено до КУпАП з початку четвертого етапу, то це відміна положень, які були обумовлені існуванням соціалістичного ладу; збільшення кількості суб'єктів, які наділені правом розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення; нормативне закріплення цілих груп нових складів адміністративних правопорушень (зокрема, поява глави 13-А Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією та глави 13-Б Військові адміністративні правопорушення); закріплення можливості перегляду постанови по справі про адміністративне правопорушення у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом (глава 24-1) тощо.

Підсумовучи викладене, правильною вважаємо думку О.С. Літошенко [27, с. 14], про те, що у процесі розвитку нормативно-правової бази адміністративної відповідальності досить чітко простежуються дві основні тенденції: розробка та прийняття численних нормативно-правових актів та узагальнення накопиченого нормативно-правового матеріалу шляхом прийняття єдиного кодифікованого акту про адміністративні правопорушення. І це є об'єктивним і закономірним процесом, адже здійснення ефективної протидії адміністративним правопорушенням в конкретній галузі вимагає швидкого прийняття нормативно-правових актів про відповідальність за конкретні види таких правопорушень. Природно, що кодифікаційна робота, яка

за своїм характером вимагає значно більшого часу, відстає від процесу нормотворення.

Отже, історично склалося так що, створення абсолютно нової правової бази не могло бути одномоментним явищем, тому в багатьох сферах життєдіяльності суспільства тривалий час доводилося і доводиться користуватися старими правовими актами, пристосовуючи їх до нових умов. Однак така ситуація не може тривати вічно, через те що суспільство постійно розвивається.

Тому вирішальним засобом на шляху до нового етапу кодифікації є реформування і систематизація адміністративно- деліктного законодавства.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

В умовах сьогодення адміністративне законодавство і зокрема його деліктна складова, будучи одним з основних засобів проведення адміністративної реформи, сама потребує реформування, оскільки за своїм змістом не відповідає вимогам становлення і розвитку демократичної, правової, соціальної держави.

З часу прийняття у 1984 році першого кодифікованого акту адміністративно-деліктного законодавства, яким користуємося і сьогодні, в українському суспільстві відбулися кардинальні зміни, які вимагають реформування та проведення значних законодавчих робіт, які будуть сприяти вдосконаленню та впорядкуванню правових норм адміністративно-деліктного законодавства, що не відповідають реаліям і вимогам сьогодення.

Щодо чинного адміністративного законодавства актуальними залишаються недоліки, які виокремив Ю.Битяк в Академічному курсі адміністративного права, а саме:

- 1) більшість нормативно-правових актів, які прийняті ще за радянських часів викорисовуються і сьогодні;
- 2) існує необхідність приведення у відповідність до Конституції України нормативно-правових актів, який прийнято у перші роки незалежності України;
- 3) останнім часом розвиваються принципово нові державно-управлінські явища, які потребують нормативного закріплення (інститути державної служби, адміністративної юстиції, адміністративних, управлінських послуг);
- 4) адміністративне право регулює широке коло суспільних відносин;
- 5) адміністративно-правові норми містяться у численних нормативних актах різної юридичної сили (загальнодержавного, відомчого та місцевого характеру), що ускладнює їх застосування [1, с.148].

Інколи законодавчі акти мають суто декларативний характер і не впливають на процеси, які відбуваються в державі. Водночас норми інших

нормативних актів, які були прийняті ще у часи Радянського Союзу, морально застаріли [34, с. 61-63].

Ці недоліки стосуються в цілому адміністративного законодавства, але більшість з них можна віднести і до адміністративно-деліктного законодавства. На даний час, КУпАП зазнав багато змін. Один їхній перелік складає декілька сторінок. Лише у минулому 2019 році їх було 20 (!). Вище ми вже зазначали про статті з «подвійним ступенем» (172-9-1 та 172-9-2). Можна навести для прикладу і існування статей 166-26 та 188-47 КУпАП. Постійна увага законодавця до цього Кодексу ускладнює роботу відповідних органів та посадових осіб. А що вже говорити про звичайних громадян?

Отже, КУпАП), який було сформовано ще на базі Основ законодавства Союзу РСР і союзних республік про адміністративні правопорушення від 23 жовтня 1980 року на сьогоднішній день фактично є, як правильно зазначає В.К.Колпаков, «кодексом етатистських цінностей старої і вже віджилої тоталітарної системи, в якій правові відносини формувалися за принципом „заборонено все, що не дозволено законом”, а втручання держави в усі сфери суспільного буття, прав і свобод людини було нормою» [19, с.306]. Тому проблематика оновлення адміністративно-деліктного законодавства посідає чільне місце у наукових розробках вітчизняних вчених-адміністративістів. Науковці аналізують сутність та місце адміністративної відповідальності серед інших видів юридичної відповідальності [11, с. 26, 27, с. 19], вивчають проблему адміністративної відповідальності юридичних осіб [14, с. 7, 29, с. 85], досліджують адміністративну відповідальність за окремі види проступків [13, с. 6, 24, с. 14, 39, с.4], аналізують історію становлення вітчизняного та зарубіжного адміністративно-деліктного законодавства [26, с. 40, 43, с. 85]. І, як ми зазначали у вступі, всі науковці вважають, що нормативний масив, який регулює відносини адміністративної відповідальності не відповідає вимогам демократичної, соціальної, правової держави.

Сучасний стан деліктного законодавства характеризується об'ємністю законодавчого масиву адміністративно - деліктних норм є вагомим свідченням втрати монополії Кодексу України про адміністративні правопорушення на віднесення тих чи інших протиправних дій до розряду адміністративних правопорушень

На сьогодні, досить важливу роль для визначення ступеня ефективності адміністративно-деліктного законодавства відіграють своєчасність та актуальність застосування юридичних норм, чітке визначення мети прийняття адміністративно-деліктної норми, прогнозування - наскільки ефективною виявиться запропонована норма або норма, що проектується, строки реалізації цілей прийняття норми, урахування при прийнятті норми економіко-політичних, ідеологічних та інших соціальних процесів, що здійснюються в суспільстві, своєчасність та повнота застосування норми, відповідність адміністративного стягнення суспільній небезпеці правопорушення, дотримання законності при застосуванні норми тощо [32, с.11-13].

На основі різких та постійних змін політико-економічного курсу України, розвитку ринкових відносин та безперервної появи нових видів суспільних відносин, чинне адміністративне законодавство вже давно не відображає потреб сучасності і містить переважно застарілий радянський підхід, а отже, потребує перспективної, вдосконаленої реконструкції, якщо не повного оновлення власного наповнення, при чому як матеріального, так і процесуального характеру [38, с.15].

У попередньому розділі ми зазначали, що ще у 1993 році робочою групою Кабінету Міністрів було підготовлено підготувати проект Кодексу України про адміністративні проступки [4]. А 12 липня 2007 року Комітетом з верховенства права Національної комісії зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права був розглянутий і попередньо схвалений проект *Концепції реформування інституту адміністративної відповідальності в Україні* [3, с.274-287]. Автори Концепції підійшли до проблеми комплексно і передбачали паралельну підготовку, прийняття та введення в дію таких актів:

- Кодекс України про адміністративні проступки і стягнення;
- Адміністративно-процедурний кодекс України;
- Закон «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо кримінальних проступків»;
- Кримінальний процесуальний кодекс (з відповідними процедурами розслідування і розгляду справ про кримінальні проступки).

Слід сказати, що для преспективного і ефективного впровадження реформ, які здійснюються сьогодні у нашій країні, необхідно продовжувати подальшу систематизацію адміністративного законодавства, насамперед, шляхом його кодифікації.

Враховуючи це та узагальнюючи думки науковців, хотілося б виокремити *головні критерії*, які повинні бути дотримані у процесі здійснення реформування адміністративно-деліктного законодавства:

1) предметом кодифікаційної роботи повинні стати головні, найважливіші адміністративно-деліктні правові норми,

2) необхідно чітко розмежувати Загальну і Особливу частини адміністративно-деліктного закону. При цьому в Загальній частині повинні бути відображені матеріальні норми, які будуть визначати загальні принципи залучення до адміністративної відповідальності, а в Особливій частині – норми, які б закріплювали види адміністративних проступків залежно від об'єкту проступку, за вчинення якого передбачена адміністративна відповідальність [44, с. 59];

3) норми особливої частини адміністративно-деліктного закону, які мають міжгалузевий характер необхідно групувати відповідно до об'єкта проступку, відповідний призначенням нового Кодексу як єдиного кодифікованого законодавчого акта, який встановлює адміністративну відповідальність за вчинення адміністративних проступків;

4) необхідно дотримуватися роздільної кодифікації матеріальних і процесуальних норм адміністративно-деліктного права.

5) необхідно підвищити роль загальних положень адміністративно-деліктного законодавства в якості основних фундаментальних начал, на яких повинна будуватися і функціонувати вся система адміністративної відповідальності;

б) при кодифікації слід виходити з принципу максимального охоплення суспільних відносин, які підлягають адміністративно-деліктному регулюванню [17, с. 47-50].

Отже, на сьогодні, спосіб кодифікації є перспективним і найбільш вдалим для систематизації адміністративно-деліктного законодавства України, як держави, де головною цінністю визнається людина, її права і свободи.

Саме завдяки кодифікації законодавства можливо забезпечити єдиний підхід до врегулювання суспільних відносин в адміністративно-деліктній сфері, а також забезпечити єдність у розумінні законодавчих принципів, як основоположних начал нормотворчої діяльності. Але, на жаль, не дивлячись на всі законопроектні пропозиції наша держава до цього часу не спромоглась прийняти новий кодекс. Існують навіть пропозиції щодо зміни концептуального підходу до кодифікації адміністративно-деліктного законодавства [2, с. 11]. Відсутня серед вчених і єдність щодо назви кодифікованого акта (зокрема пропонується створити Кодекс про адміністративні проступки, Адміністративно-деліктний кодекс, Кодекс адміністративної відповідальності тощо) [16, с. 70]. Проте, на нашу думку назва кодексу не може справляти позитивний чи негативний вплив на ефективність застосування його положень. Головним має залишатися якість нормативного матеріалу, відсутність колізій, дублювань, застарілих положень, логічна побудова тощо.

Враховуючи неузгодженість позицій вчених щодо даного питання та соціально-політичну обстановку, вважаємо, що процес створення нового кодексу може затягнутися. Тому у наступному розділі спробуємо проаналізувати окремі колізії, прогалини чинного адміністративно-деліктного законодавства та внести деякі пропозиції щодо його вдосконалення.

РОЗДІЛ 3. ОКРЕМІ КОЛІЗІЙНІ ПИТАННЯ ЧИННОГО АДМІНІСТРИТИВНО - ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Варто зауважити, що адміністративні делікти займають особливе місце в загальній структурі протиправних діянь, які вчиняються в країні. Так, за даними статистики, органами адміністративної юрисдикції в середньому щорічно притягується до відповідальності від 6 до 9 мільйонів осіб (зазначимо, що аналіз даних за 1990-2017 роки дає максимальний показник у 1995 році – 22 400,6 тис. і мінімальний у 2013 році – 1 984,6 тис. [12]). Якщо порівняємо дані щодо кількості осіб притягнутих до адміністративної відповідальності з кількістю засуджених за вчинення злочинів у цих же роках, то отримаємо співвідношення 21 до 1 (у 2013 р.) та 105 до 1 (у 1995 р.). «Незначний суспільний резонанс» адміністративних правопорушень порівняно з кримінально-караними діяннями свідчить скоріш за все не про деліктологічну стабілізацію в названій сфері або поліпшення справ у боротьбі з ними, а про: межу можливостей органів адміністративної юрисдикції з розгляду й винесення відповідних постанов; адаптацію суспільства, своєрідне звикання населення до цих антигромадських проявів, роблячи їх ніби «звичними», «соціально-схвалюваними» або, принаймні, «не засуджуваними» у суспільстві.

Незважаючи на те, що багато вчених зацікавлені в реформуванні адміністративно-деліктного законодавства, назвати його досконалим важко, підтвердженням цьому є застралість багатьох його норм, неефективність їх реалізації, а також невідповідність значної частини передбачених КУпАП проступків реаліям сьогодення, численні скарги громадян на рішення, бездіяльність посадових осіб суб'єктів адміністративної юрисдикції тощо.

Тому, відсутність будь-якого покращення адміністративної деліктності в країні вимагає ще раз поставити на порядок денний питання щодо необхідності вироблення шляхів підвищення ефективності реалізації адміністративно-деліктного законодавства. Спробуємо зупинитись на *основних проблемних питаннях сучасного адміністративно-деліктного законодавства*.

1. *Неузгодженість окремих положень КУпАПу з новим Кримінальним кодексом України* [21]. Так, ст. 176 КУпАП присвячена відповідальності за виготовлення або зберігання *без мети збуту* (виділено автором) самогону чи інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення та виготовлення або зберігання без мети збуту апаратів для їх вироблення. Кримінальний кодекс 1960 року [20], у ст.149 закріплював відповідальність за виготовлення або зберігання *з метою продажу* самогону чи інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення або виготовлення з цією метою апаратів для їх вироблення, а так само торгівлю зазначеними спиртними напоями чи апаратами. Як бачимо, основною відмінністю у наведених протиправних діях є наявність або відсутність такої ознаки суб'єктивної сторони складу правопорушення, як мета збуту. Чинний КК України не містить статті, яка б передбачала відповідальність за подібні дії. Є лише ст.204, яка встановлює відповідальність за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Але самогон та інші міцні спиртні напої домашнього вироблення (чака, арака тощо) не визнаються предметом цього злочину [31], тому що не входять до переліку підакцизних товарів. Правда, не можемо погодитись з думкою про те, що *виготовлення самогону чи інших спиртних напоїв (шляхом відокремлення перегонкою чи іншим способом) або зберігання з метою збуту розглядається як адміністративний проступок* [31], адже адміністративне законодавство передбачає відповідальність саме за відсутності мети збуту. Отже, виходить що коли особа виготовляє самогон для власного вжитку, то вона може бути притягнута до адміністративної відповідальності. Відповідальності ж за виготовлення самогону та самогонних апаратів на продаж немає (хоча, слід зазначити, що у першому випадку залишається можливість притягнути особу до адміністративної відповідальності за зберігання самогонного апарату). Тому, з метою усунення даної прогалини, вважаємо що доцільно вилучити з тексту КУпАП слова „без мети збуту” (хоча сьогодні вже є пропозиції взагалі вилучити цю статтю).

Вищенаведена проблема викликана декриміналізацією деяких протиправних діянь. Протилежна ситуація спостерігається при співставленні інших статей двох кодексів. Так, ст.44 КУпАП [15], передбачає адміністративну відповідальність за незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин *без мети збуту в невеликих розмірах*. А ст.309 КК України [21], передбачає відповідальність за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів *без мети збуту* (ч.1) незалежно від розміру. Великий (ч.2) та особливо великий (ч.3) розмір виступають обтяжуючими обставинами. Отже, положення ст. 44 КУпАП та ч.1 ст.309 КК України є майже однаковими і відрізняються лише переліком протиправних дій.

2. Роздробленість значної кількості нормативно-правового матеріалу та неповна відповідність адміністративно-деліктного законодавства потребам сьогодення. Зокрема, посилання на адміністративну відповідальність за вчинення правопорушень, передбачених КУпАП, містяться в більш ніж ста законах та підзаконних актах. Паралельно з КУпАП діють норми, що встановлюють адміністративну відповідальність, але вони містяться в інших нормативно-правових актах що діють на теренах нашої держави.

Крім того, існує багато так званих «пустих» або «неробочих» норм. Прикладом може слугувати норма, яка передбачає відповідальність водіїв за недотримання безпечної дистанції руху (ч. 2 ст. 122 КУпАП). Протягом останніх років за вказаною нормою не було складено жодного протоколу. І це не дивно, оскільки чинні Правила дорожнього руху покладають вибір безпечної дистанції на розсуд водія. Будь-яка дистанція вважається безпечною, поки вона не призвела до створення аварійної обстановки або аварії. А якщо це сталося, то порушення має кваліфікуватися вже за іншими положеннями КУпАП (ч. 4 ст.122 або ст. 124). Або, наприклад, та ж сама ч. 2 ст. 122 КУпАП щодо відповідальності водіїв за недотримання під час руху безпечного інтервалу - тобто відстані між боковими частинами транспортних засобів. З огляду на

відсутність об'єктивних вимог до безпечного інтервалу (кожен водій сам вирішує питання про його відстань), застосування цієї норми виглядає проблематичним [10, с. 92-94].

3. Проблема загальних розмірів системи суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції. Існуюча система суб'єктів з низкою подальших змін та доповнень, закладена в КУпАП ще у 80-х роках минулого століття, була орієнтована на функціонування в ланках адміністративно-командної моделі на галузеву побудову держави та суспільства. Створення нової системи публічного управління, і відповідно, міністерства, відомства, орієнтоване на утворення відповідного суб'єкта адміністративно-деліктної юрисдикції. Тому будь-яких нормативних обмежень у розмірах системи не могло існувати.

На наш погляд, систему органів адміністративної юрисдикції, необхідно перезавантажити шляхом реформування, але її зміни не повинні полягати у скороченні переліку таких органів та посадових осіб.

Реформування повинно ґрунтуватися на певних принципах: 1) законодавче визначення системи органів, посадових осіб, які уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення; 2) нормативне визначення правил виключної судової підвідомчості адміністративно-деліктних справ; 3) запровадження чіткої спеціалізації суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції щодо розгляду та вирішення справ про адміністративні правопорушення;

4. Невідповідність санкцій адміністративно-деліктних норм сучасним соціально-економічним умовам. Прикладом можуть слугувати жахливі події, що відбулися в м. Одеса у грудні минулого року (пожежа у коледжі економіки, права та готельно-ресторанного бізнесу). Можливо такої трагедії вдалось би уникнути, якби була більш суттєва адміністративна відповідальність за порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. А сьогодні ст.175 КУпАП передбачає попередження або накладення штрафу на громадян від 0,5 до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від двох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Інший приклад - ч. 5 статті 109 КУпАП, якою передбачено накладення штрафу на посадових осіб за недодержання встановлених габаритів при навантаженні й вивантаженні вантажів у розмірі аж 170-340 грн. [15].

5. Проблема виконання постанов про накладення адміністративних стягнень. Виконання останніх є заключною стадією провадження у справах про адміністративні правопорушення. Від того наскільки своєчасно й повно органи адміністративної юрисдикції виконують постанови, значною мірою залежить ефективність зазначеного провадження, всього інституту адміністративної відповідальності. Лише за умов реального виконання накладеного стягнення спрацьовує механізм його впливу на свідомість правопорушника та інших громадян, практично забезпечується додержання одного з найважливіших принципів - невідворотності покарання за скоєння протиправних діянь, досягаються цілі запобігання вчиненню нових правопорушень. І, навпаки, невиконання накладених стягнень робить всю попередню процедуру малоефективною, призводить до дискредитації рішень відповідних органів, а в правопорушників виникає почуття безкарності, у результаті чого вони нерідко стають на шлях скоєння нових правопорушень, у тому числі й злочинів.

На нашу думку, вирішити цю проблему допоможе, чітке законодавче регламентування процедурно-процесульного порядку реалізації норм права що є необхідною умовою для об'єктивного та неупередженого виконання постанов особливо якщо їх положення передбачають застосування заходів матеріального впливу, в тому числі й накладання адміністративних стягнень.

6. Недосконалість застосування норм адміністративно-деліктного законодавства до неповнолітніх, що пов'язано з, насамперед, виховним характером адміністративної відповідальності, так як до неповнолітніх у віці від шістнадцяти до вісімнадцяти років, як правило, застосовуються заходи впливу, передбачені ст.24-1 КУпАП. Зрозуміло, що цей перелік (навіть неадміністративних стягнень) не може бути досконалим, до того й застосовується досить рідко. Так, за даними статистики у 2018 році кількість осіб, щодо яких судами було розглянуто справ про адміністративні

правопорушення складала 3 860 847. Серед них про застосування заходів впливу до неповнолітніх – 10 477 [6], (що складає 0,27%). Щодо самого переліку, то, на нашу думку, доцільно вилучити такі заходи, як догана та сувородогана, адже даний примусовий захід традиційно вважається дисциплінарним стягненням. А от такий захід впливу як *попередження*, доцільно замінити на *застереження* (як це і було у первісній редакції КУпАП), адже сьогодні існує певна плутанина – попередження одночасно вважається і адміністративним стягненням, і заходом впливу на неповнолітніх.

7. *Проблема притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб.* Аналіз чинного законодавства України та наукової літератури переконливо доводить стрімкий розвиток інституту адміністративної відповідальності юридичних осіб, але доки це питання перебуває в стадії обговорення, говорити про її ефективне застосування є передчасним. Законодавство про адміністративну відповідальність юридичних осіб поки що не кодифіковане, відсутній механізм притягнення юридичних осіб до адміністративної відповідальності. Санкції, що застосовуються до юридичних осіб, називаються по різному - фінансовими, економічними, адміністративно-господарськими, бо немає системності в їх видах. Законодавством не встановлений порядок провадження в справах про такого роду адміністративні правопорушення. Чітко не визначено органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення в названій сфері. Дотепер відсутня на законодавчому рівні закріплена система та види адміністративних стягнень, що застосовуються за такі правопорушення [28, с 196].

На наш погляд, тільки нормативно-правове закріплення дозволить розкрити їх сутність і характерні особливості, визначити їх місце в системі заходів адміністративного примусу.

Закріплення на рівні кодифікованого акту адміністративної відповідальності юридичних осіб відповідатиме практиці багатьох зарубіжних країн, які, зважаючи на різке розширення правопорушень, що здійснюються юридичними особами, вже давно пішли шляхом встановлення інституту

відповідальності юридичних осіб за вчинення не лише адміністративних, а і кримінальних правопорушень. Так, кримінальна відповідальність юридичних осіб існує у Франції, Фінляндії, Бельгії, Данії. Японії, Канаді, США, Кореї, Голландії, Норвегії, Австрії, а адміністративна – в Німеччині, Італії та Португалії [30, с.9]. Слід зауважити, що вітчизняний законодавець вже робив спробу закріплення юридичних осіб суб'єктами відповідальності. Так, у 2008 році КУпАП було доповнено ст.14-1, яка врегульовувала відповідальність власників (співвласників) транспортних засобів за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху у разі їх відповідної фіксації відповідними пристроями (а такими власниками могли бути і юридичні особи). Правда положення цієї статті втратили чинність, як такі, що є неконституційними, на підставі Рішення Конституційного Суду № 23-рп/2010 від 22.12.2010 [41], (хоча до сьогодні законодавець не вилучив її з КУпАП). Зазначимо також, що на підставі аналізу змісту ст.116-3. Дискримінація підприємців органами влади і управління, можна зробити висновок, що до відповідальності необхідно притягувати органи влади і управління (а не їх відповідних посадових осіб). Але це швидше помилка законодавця.

8. Окремі зміни до КУпАП є не до кінця продуманими, хоча і доцільними.

Розглянемо це на прикладі змін, внесених Законом України від 29 жовтня 2019 року «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення правил перевезення дітей» [35], (далі – Закон № 224-IX). Так, Закон № 224-IX доповнює статтю 121 Кодексу України про адміністративні правопорушення частинами десятою та одинадцятою, у яких встановлюється адміністративна відповідальність за порушення правил перевезення дітей та за повторне вчинення такого правопорушення протягом року. Окремого нормативно-правового акта, який би регулював правила перевезення дітей немає. Кілька положень міститься у Правилах дорожнього руху, затверджених постановою КМУ від 10 року № 1306 (далі – Правила), питанням перевезення дітей присвячено кілька окремих положень. Зокрема, у пп. «б» п. 21.11 Правил

зазначено, що забороняється перевозити дітей, зріст яких менше 145 см або тих, що не досягли 12-річного віку, у транспортних засобах, обладнаних ременями безпеки, без використання спеціальних засобів, що дають змогу пристебнути дитину за допомогою пасків безпеки, передбачених конструкцією цього транспортного засобу; на передньому сидінні легкового автомобіля – без використання зазначених спеціальних засобів [37]. Ця норма означає, що якщо на задніх сидіннях автомобіля наявні паски безпеки (на передніх сидіннях вони є завжди), то водій повинен зробити так, щоб дитина була пристебнута. Якщо таких ременів немає – то і обов'язок відсутній.

При цьому Правила не говорять, які це повинні бути «спеціальні засоби». А єдине законодавче визначення категорії «спеціальні засоби» (точніше їх перелік) подано у Законі України «Про Національну поліцію» [36], – це гумові кийки, кайданки, сльозогінний газ тощо.

В Правилах відсутня навіть згадка про «автокрісла», не кажучи вже про юридичне визначення цього поняття, не міститься ні в законі, ні в жодному підзаконному акті. Єдиною умовою для того, щоб до водія не було претензій, є наявність змоги пристебнути дитину. Для досягнення цієї мети підійде звичайна щільна подушка або бустер (це спрощений варіант повноцінного дитячого автокрісла). Варто також звернути увагу на те, що чинна редакція Правил чітко говорить, що дитина повинна бути пристебнута саме тими ременями безпеки, які є в автомобілі. Ця обставина навпаки унеможливує використання сторонніх автокрісел, технічна конструкція яких передбачає лише прикріплення за допомогою ременів безпеки автомобілів, а для безпеки дітей використовуються власні ремені автокрісел. Тобто пристебнути дитину в такому разі можна не безпосередньо за допомогою конструктивних елементів транспортного засобу, а опосередковано через елементи самого «спеціального засобу», що Правилами не передбачено.

Щодо таксі, то для них передбачені виключення. Так, підпункт В пункту 2.3. Правил дорожнього руху дозволяє водіям і пасажиром таксі не пристігатися ременями безпеки, а підпункт 5 пункту 156 Правил надання

послуг пасажирського автомобільного транспорту, дає право пасажирові перевозити на руках дитину дошкільного віку на задньому сидінні [37].

Тобто положення підзаконних правових актів у частині перевезення дітей є досить суперечливими та неоднозначними, що дає змогу оскаржувати винесені органами поліції постанови у судовому порядку.

Розв'язання цієї проблеми вбачається таким чином: *по-перше*, для того, щоб вказана норма дійсно запрацювала необхідно внести зміни в закони та підзаконні правові акти, розкривши зміст поняття «спеціальні засоби для перевезення дітей», встановивши їх перелік. *По-друге*, необхідно доповнити Правила дорожнього руху окремим розділом «Правила перевезення дітей» та усунути суперечності з іншими підзаконними правовими актами. виправити ситуацію може внесення змін до Правил дорожнього руху, але це вже справа КМУ.

9. *Проблеми застосування адміністративного затримання особи.* Зазначимо, що питання адміністративного затримання були навіть предметом розгляду Конституційним Судом України ще у 2011 році [42]. Так, у мотивувальній частині рішення КСУ від 11 жовтня 2011 року (у справі про строки адміністративного затримання), зазначено, що конституційна вимога (ч.3 ст.29) щодо максимально можливого часу обмеження свободи особи без вмотивованого рішення суду в кримінальному процесі, повинна враховуватися при визначенні максимально можливого часу такого обмеження в адміністративному процесі. Тобто адміністративне затримання особи без вмотивованого рішення суду не може перевищувати сімдесяти двох годин. На виконання рішення КСУ стаття 263 КУпАП 13 квітня 2012 року була викладена у новій редакції і тепер не містить положень щодо затримання у певних випадках до 10 діб чи до розгляду справи, а також щодо початку адміністративного затримання (з моменту доставлення чи витвердження). Але КСУ у своєму рішенні зазначає про те, що невизначеність у вирішенні питання, пов'язаного з часом доставлення порушника, може призвести до певних зловживань з боку відповідних органів в частині, що стосується встановлення

можливого строку обмеження права особи на свободу, який з урахуванням часу доставлення може тривати більше, ніж це визначено в законі. Тому, на нашу думку, доцільно було б чітко визначити початок перебігу строку адміністративного затримання, а не просто вилучити відповідні положення. При цьому можна використати положення, яке містить ч.2 ст.37 Закону України «Про Національну поліцію», про те, що відлік часу утримання затриманої фізичної особи в спеціально відведених для цього приміщеннях рахується з моменту її фактичного затримання [36].

10. Невизначеність місця та ролі понятого під час провадження у справах про адміністративні правопорушення. Зокрема, окремі норми КУпАП містять посилання на присутність під час учинення окремих адміністративно-процесуальних дій такого учасника адміністративного провадження, як понятий. А саме, у ч. 2 ст. 264 КУпАП зазначено, що особистий огляд може провадити уповноважена на те особа однієї статі з оглядуванням у присутності двох понятих тієї ж статі. У ч. 4 ст. 264 КУпАП йдеться про те, що огляд речей, ручної поклажі, багажу, знарядь полювання й лову риби, здобутої продукції, транспортних засобів та інших предметів здійснюється, зазвичай, у присутності особи, у власності (володінні) якої вони є.

Розв'язання окреслених проблем шляхом реформування адміністративно-деліктного законодавства сприятимуть підвищенню рівня професійності органів адміністративної юрисдикції в країні.

ВИСНОВКИ

Наукове дослідження, виконаного на основі аналізу раніше діючого, чинного законодавства, практики його застосування, перспективного законодавства, теоретичного осмислення ряду наукових праць, автором запропоноване нове вирішення наукового завдання, що виявляється у потребі реформування адміністративно-деліктного законодавства, шляхом проведення кодифікації.

У ході дослідження були зроблені наступні висновки:

– Кодифікації адміністративно-деліктного законодавства – це вид державної законотворчої та законодавчосистематизуючої діяльності, спрямованої на приведення форми і змісту законодавства про адміністративну відповідальність у відповідність до назрілих інтересів та потреб суспільства, що здійснюється за допомогою специфічного організаційно-правового механізму, шляхом створення та видання логічно і юридично цілісного, єдиного зведеного, внутрішньо узгодженого нормативного акту – Кодексу, що відображає внутрішньогалузеву специфіку адміністративно-деліктних відносин.

– За своєю правовою сутністю реформування адміністративно-деліктного законодавства має складний характер, оскільки, з одного боку, вона є видом адміністративно-деліктної законотворчості, з іншого, - постає видом (формою) систематизації, отже, впорядкування та вдосконалення законодавства про адміністративну відповідальність. Кодифікація адміністративно-деліктного законодавства є найвищим, провідним різновидом адміністративно-деліктної законотворчості, і співвідноситься в рамках законотворчості із поняттям поточної законодавчої діяльності в сфері адміністративної відповідальності. Відмінність кодифікації від поточної законодавчої діяльності проходить за ознакою створення під час кодифікації саме зведених актів, що регулюють значну частину суспільних відносин, тоді як у процесі поточної законодавчої діяльності створюються нові нормативні акти по тим чи іншим питанням. Можливість зміни або створення в результаті кодифікації нових норм, що

регулюють адміністративну відповідальність, відрізняють кодифікацію адміністративно-деліктного законодавства від іншого важливого виду систематизації адміністративно-деліктного законодавства – його інкорпорації.

– Історичний вимір кодифікації адміністративно-деліктного законодавства можна умовно виділити чотири етапи, кожен із яких характеризувався своєрідною специфікою та, у переважній більшості, завершувався прийняттям нового кодифікованого акту: Кодифікація адміністративно-деліктного законодавства, як і будь-який різновид діяльності уповноважених державних органів із адміністративно-деліктним нормативним масивом, спрямована на досягнення певної мети. Метою кодифікації адміністративно-деліктного законодавства можна вважати приведення форми і змісту відповідної складової деліктного вітчизняного законодавства у відповідність до назрілих інтересів та потреб суспільства.

– У контексті активного реформування законодавства України в цілому і його адміністративно-деліктної складової зокрема, в тому числі й шляхом кодифікації останньої, важливого значення набуває аналіз окремих положень КУпАп, для визначення пріоритетних напрямків розвитку нашої держави на найближчі роки інтеграції до Європейського Союзу, обумовлює і потребу наближення вітчизняного кодифікованого адміністративно-деліктного законодавства до „європейських стандартів”.

– На сучасному етапі правотворення в Україні слід завершити черговий етап кодифікації адміністративно-деліктного законодавства, остаточно доопрацювати і прийняти новий кодифікований адміністративно-деліктний акт.

– У науковому дослідженні подано конкретні рекомендації щодо реформування адміністративно - деліктного законодавства, та перехід на новий етап кодифікації шляхом прийняття нового кодифікованого акту.

– Підсумовуючи проведені дослідження, можна зробити висновок ,що у процесі реформування адміністративно-деліктного законодавства шляхом кодифікації накопичилося чимало проблем, зумовлених як недосконалістю

нормативно-правового їх регулювання, так і невизначеністю, суперечливістю доктринальних положень щодо визначення, сутності кодифікації деліктного законодавства, виділення пріоритетних напрямків розробки нового підсумкового кодифікованого акту, вирішення яких сприятиме успішному завершенню чергового етапу кодифікації вітчизняного адміністративно-деліктного законодавства, прийняттю досконалого кодифікованого адміністративно-деліктного акту, який буде узгоджуватися із положеннями національного та міжнародного законодавства, та буде дієвим у процесі забезпечення ефективності його застосування, і в результаті – захисту прав, свобод та інтересів особи та сприятиме зміцненню законності та правопорядку в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Авер'янов В. Б.* Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том. 1. Загальна частина К.: Вид-во "Юридична думка", 2004. С. 163.
2. *Авер'янов В., Лук'янець Д., Хорощак Н.* Потрібні нові концептуальні засади створення проекту Кодексу України про адміністративні проступки *Право України.* 2004. №11. С.11-16;
3. Адміністративне деліктне законодавство: Зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні. Автор-упорядник О.А.Банчук. К.: Книги для бізнес, 2007. 972 с.
4. Адміністративне судочинство в Україні: Книга друга. Кодекс України про адміністративні проступки (проект) (Серія „Реформи судів України”). Харків: Консум, 2003. 322с.
5. Адміністративний кодекс УСРР: затверджено постановою Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету від 12 жовтня 1927 року. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP270014.html
6. Адміністративні правопорушення в Україні у 2018 році. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/prav_zloch/adm_prp_2018.htm.xls
7. *Вовк Ю. А.* Проблема кодифікації адміністративного законодавства України: історичний досвід. *Право України.* 2003. № 12. С. 120-122.
8. *Голосніченко І.* Проблеми кодифікації норм, що встановлюють адміністративну відповідальність *Право України.* 2002. №10. С.20-24;
9. *Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А.* та інші; Загальне адміністративне право : підручник . К.: Юрінком Інтер, 2015. 558 с.
10. *Гуржій Т. О.* Актуальні проблеми законодавчого регулювання адміністративно-деліктних відносин у сфері безпеки дорожнього руху Т. О. Гуржій *Право України.* 2009. №3. С. 90-94.
11. *Демський Е.* Співвідношення адміністративної і господарської відповідальності *Юридична Україна.* 2005. №9. С.24-29.

12. Державна служба статистики України. Демографічна та соціальна статистика. Правосуддя та злочинність. Правопорушення (1990-2017). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

13. *Доненко В. В.* Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з керуванням транспортними засобами особами, які перебувають у стані сп'яніння: Автореф. дис...канд.. юрид. наук: 12.00.07 Національна академія внутрішніх справ. К., 2001. 18 с.

14. *Зима О. Т.* Адміністративна відповідальність юридичних осіб: Автореф. дис...канд.. юрид. наук: 12.00.07. Національна юридична академія ім. Ярослава Мудрого. Х., 2001. 19с.

15. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами та доповненнями). *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

16. *Коломоєць Т. О.* Кодифікація адміністративно-деліктного законодавства України: реальна вимога часу (аналіз деяких пріоритетів) Влада. Людина. Закон. 2006. № 6. С. 65-75.

17. *Колпаков В. К.* Адміністративна реформа і деліктне законодавство *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України:* Науково-теоретичний журнал. 2004. № 4. С. 40—50.

18. *Колпаков В. К.* Кодекс України про адміністративні правопорушення: пошук нової парадигми *Право України.* 2004. №7. С.85-89.

19. *Колпаков В. К.* адміністративно-деліктний правовий феномен: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2004, 528 с.

20. Кримінальний кодекс України 28.12.60 // ДВ Ліга: Закон. - kd0006.LHT

21. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001р. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

22. *Кузьменко О. В.* Генеза адміністративно-процесуального права *Право України.* 2004. № 6. С. 22.

23. Куртяк И. В. Административно-деликтное законодательство: понятие, содержание, этапы развития. История государства и права. 2003. № 6. С. 20.
24. Куян І. А. Адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення: Автореф. дис...канд.. юрид. наук: 12.00.07. НАН України, Інститут держави і права ім.. В.М.Корецького. К., 2001. 18с.;
25. Лазарева В. В. Теория государства и права : учебник для вузов М. : Норма, 2001. 616 с.
26. Літошенко О. С. Розвиток нормативно-правової бази адміністративної відповідальності в Україні: основні етапи *Часопис Київського університету права*. 2003. №3. С.39-44;
27. Літошенко О. С. Адміністративна відповідальність в системі юридичної відповідальності: Автореф. дис...канд.. юрид. наук: 12.00.07 Київський національний економічний ун-т. К., 2005. 21 с.
28. Лук'янець Д. М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми розвитку. К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 220 с.
29. Лук'янець Д. М. Підстави адміністративної відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності: Дис. канд.-та юр. наук: 12.00.07 К., 2000.,199 с.
30. Лукьянец Д. М. Юридическое лицо как субъект административной ответственности: дополнительные аргументы «за» *Юридическая практика*. 2001. №18 (176). С.9
31. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року. За ред.. М.І.Мельника, М.І.Хавронюка. К.: Каннон, 2001. С.527.
32. Онищенко Н. М. Соціальна та юридична ефективність законодавства Законодавство: проблеми ефективності. К.,1995., с.19.
33. Пахомов І. М. Радянське адміністративне право Львів : Видавництво Львівського університету, 1962. 287 с.

34. *Петков С. В.* Адміністративно-правове регулювання діяльності публічної влади в Україні . *Юридичний журнал*. 2009. № 4. с. 60-64.

35. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення правил перевезення дітей: Закон України від 29 жовтня 2019 року № 224-IX. *Верховна Рада України* URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/224-20>.

36. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

37. Про правила дорожнього руху: Постанова КМУ від 10 жовтня 2001 року №1306. *Верховна Рада України* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-n>.

38. *Розгач О. Я.* Кодифікаційні акти в системі законодавства України: «Теорія та історія держави і права, історія політичних і правових учень»; Київськ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. К., 2003.,18 с.

39. *Сорока Л. В.* Адміністративна відповідальність за незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин: Автореф. дис.канд.. юрид. наук: 12.00.07. Національна академія державної податкової служби України. – Ірпінь, 2005. 18 с.

40. *Спиркин А. Г.* Словарь иностранных слов [18-е изд., стер]. М.: Русский язык, 1989. 624 с.

41. У справі за конституційним зверненням громадянина Багінського Артема Олександровича щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 14-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про адміністративну відповідальність у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху): Рішення Конституційного Суду № 23-рп/2010 від 22 грудня 2010 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v023p710-10>

42. У справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення та пункту 5 частини першої статті 11 Закону України «Про міліцію» (справа про

строки адміністративного затримання): рішення КСУ від 11 жовтня 2011 року.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-11>

43. Федоров І. О. Кодифікація адміністративно-деліктного законодавства України: деякі аспекти запозичення зарубіжного досвіду *Право України*. 2005. №12. С.83-86.

44. Федоров І. О. Кодифікація адміністративно - деліктного законодавства України: монографія. Запоріжжя: ТОВ «ВПд Запоріжжя», 2006. 144 с.

Анотація

Реформування адміністративно – деліктного законодавства є важливою частиною реформаційних перетворень, які здійснюється в Україні на шляху європейської ітеграції

Метою наукової роботи є висвітлення головних аспектів кодифікації законодавства, які сприяють проведенню адміністративної реформи в Україні.

Завдання дослідження:

1. Простежити історичний зв'язок кодифікації адміністративно-деліктного законодавства;
2. Проанлізувати сучасний етап кодифікації деліктного законодавства;
3. Дослідити основні колізійні питання які заважають реформуванню;
4. Розкрити актуальність і своєчасність реформування адміністративно- деліктного законодавства.

Об'єкт дослідження – адміністративна реформа в Україні. Предметом дослідження є деліктна складова адміністративного законодавства в руслі проведення адміністративної реформи.

Методи дослідження. Дослідження здійснювалося на основі сукупності порівняльно- історичного, системного, діалектичного, формально-логічного, інформаційного методів.

Історичний і логічний методи дозволили виділити основні історичні етапи реформування адміністративно-деліктного законодавства, простежити його генезис на державному рівні у процесі здійснення правової реформи в Україні.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою наукової роботи стали нормативно-правові акти, монографії та статті вітчизняних та зарубіжних вчених-адміністративісти, періодичні видання, підручники з адміністративного права, матеріали наукових конференцій, наукові статті та тези з даної тематики.

Висновок. Реформування адміністративно - деліктного законодавства буде сприяти підвищенню його ефективності, зміцненню законності та правопорядку в країні, покращенню правоохоронної практики у сфері протидії адміністра- тивним правопорушенням.